

Budgetunderlag 2018-2020

Utgiftsområde 15 – Studiestöd

CSN Februari, 2017

Informationsklassning

 Öppen

CSN

Innehåll

Hemställan	3
1. CSN 2018-2020	4
1.1 Centrala studiestödsnämnden m.m. (Anslag 15 1:8).....	4
1.2 Utökad låneram på grund av förnyelse av systemstöd	5
1.3 Översyn av krav i regleringsbrevet på att redovisa egna mål	5
1.4 Utveckling inom utbildningssektorn	6
1.5 Utveckling av studiestödet	7
2. Sakanslag	9
2.1 Studiehjälp m.m. (Anslag 15 1:1)	9
2.2 Studiemedel m.m. (Anslag 15 1:2).....	11
2.3 Avsättning för kreditförluster (Anslag 15 1:3)	14
2.4 Statens utgifter för studiemedelsräntor (Anslag 15 1:4)	17
2.5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk (Anslag 15 1:5)	19
2.6 Studiestartsstöd (Anslag 15 1:7)	19
2.7 Återbetalning	20
3. CSN:s finansiella förutsättningar	24
3.1 Centrala studiestödsnämnden m.m. (Anslag 15 1:8).....	24
4. Ekonomiska villkor	27
4.1 Översikt över verksamhetens finansiering, miljoner kronor	27
4.2 Redovisning av inkomster, miljoner kronor.....	28
4.3 Verksamhetsinvesteringar, tusen kronor	29
4.4 Särskild information om verksamhets-investeringar, tusen kronor	30
4.5 Låneram och ränteutgifter för verksamhets-investeringar, tusen kronor.....	31
4.6 Räntekontokredit, tusen kronor	31
4.7 Övriga krediter i Riksgälden, tusen kronor	32

Hemställan

Centrala studiestödsnämnden (CSN) hemställer för budgetåret 2018 att medel anvisas för följande anslag:

15 1:1	Studiehjälp m.m.	3 597 600 000 kronor
15 1:2	Studiemedel m.m.	13 412 600 000 kronor
15 1:3	Avsättning för kreditförluster	1 847 000 000 kronor
15 1:4	Statens utgifter för studiemedelsräntor	137 100 000 kronor
15 1:5	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	40 500 000 kronor
15 1:7	Studiestartsstöd	909 000 000 kronor
15 1:8	Centrala studiestödsnämnden m.m.	823 019 000 kronor

Vidare hemställer CSN om följande för budgetår 2018

- Räntekontokredit: 75 000 000 kronor
- Låneram för anläggningstillgångar: 250 000 000 kronor
- Övriga krediter i Riksgälden: 223 000 000 kronor
- Avsättning av medel för förväntad förlust i fråga om studielån: 7,1 procent

I enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag överlämnar Centrala studiestödsnämndens budgetunderlag 2018–2020 för utgiftsområde 15 Studiestöd.

Sundsvall den 27 februari 2017

Christina Forsberg
Generaldirektör

1. CSN 2018-2020

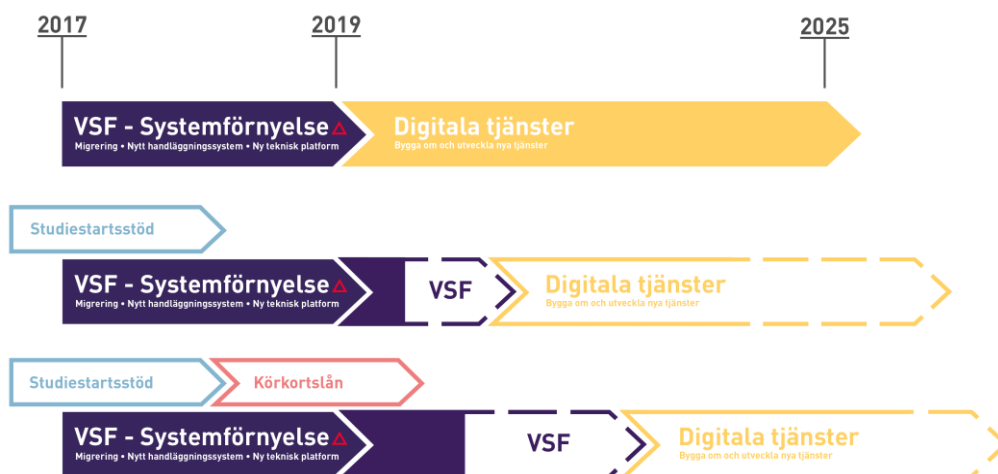
1.1 Centrala studiestödsnämnden m.m. (Anslag 15 1:8)

CSN har behov av att byta ut och effektivisera systemstödet för administration av studiestödet (STIS). Arbetet påbörjades 2012 och kommer att bedrivas under flera år framöver. Arbetet med att byta verksamhetssystem är kostsamt och kommer att medföra höga driftkostnader både under perioden när systemet tas fram och när de slutligen produktionssätts. Fram till 2014 bestod arbetet med systemförnyelsen till största delen av förstudier och upphandlingsarbete. Från och med 2015 har arbetet intensifierats och utvecklingsarbetet har påbörjats vilket innebär att både kostnader och lån för immateriella investeringar har ökat.

För CSN är den verksamhetsdrivna systemförnyelsen ett stort program som sträcker sig över flera år och programmet planeras slutföras vid utgången av 2019. Total budget för programmet är 523 miljoner kronor. Programmet påverkar alla delar i myndigheten och tränger ut mycket av den ordinarie verksamhetsutvecklingen.

Med anledning av nya reformer och att förutsättningarna förändras kommer ett nytt inriktningsbeslut att fattas för den verksamhetsdrivna systemförnyelsen under våren 2017.

Den ursprungliga tanken var att all handläggning skulle göras i det nya systemstödet när programmet genomförts. Efter att programmet är genomfört finns en längre plan över hur vi kan ge mer stöd till våra kunder genom att utveckla fler digitala tjänster.

Bilden ovan visar hur myndighetens planerade utveckling påverkas av nya reformer och hur utvecklingen mot ett mer digitaliserat stöd skjuts på framtiden. Anledningen till att utveckling förskjuts är att det nya studiestartstödet träder i kraft den 1 juli 2017 och CSN påbörjade utvecklingen av systemstöd för studiestartstödet under hösten 2016. Detta innebär förskjutningar i den verksamhetsdrivna systemförnyelsen, vilket i sin tur förskjuter utvecklingen av digitala tjänster.

CSN har fått underhandsbesked om att ett nytt körkortslån ska införas och träda i kraft den 1 juli 2018. Detta kommer att få samma effekter på CSN:s planerade utveckling som

studiestartstödet. CSN har inga underlag för att beräkna hur ett nytt körkortslån påverkar CSN:s förvaltningsanslag. Det finns varken kostnader för utveckling av nytt systemstöd eller för ökad administration med i våra beräkningar i budgetunderlaget.

Utveckling och nyutveckling av systemstöd finansieras med lån från riksgälden vilket innebär att nya reformer även påverkar CSN:s låneram. För att kunna genomföra den utveckling som planeras är CSN i behov av utökad låneram 2018.

1.2 Utökad låneram på grund av förnyelse av systemstöd

CSN påbörjade arbetet med att införa ett nytt systemstöd för administration av studiestöd i slutet av 2012. Bytet av systemstöd är främst påkallat av att den tekniska plattformen som nuvarande system bygger på är föråldrat och håller på att gå ur tiden. Programmet ska leverera en kombination av kodmigrering till en ny teknisk plattform samt verksamhetsutveckling och nyutveckling av system.

Den verksamhetsdrivna systemförnyelsen ska förbättra systemstödet och ge förutsättningar för ett bättre arbetssätt för handläggning och kundservice. Det nya systemstödet ska vara hållbart och kostnadseffektivt över tid. Målsättningen är att skapa en teknisk plattform som ger CSN möjlighet att efter genomfört program införa de förändringar och tjänster som stöttar verksamhetens och kundernas behov.

Programmet styrs enligt en anpassad version av ESV:s programstyrningsmodell. Kostnaden för systemförnyelsen beräknas att uppgå till 523 miljoner kronor fördelat över perioden fram till och med 2019 och kostnadsnivån är som störst 2017-2018. Investeringarna i programmet beräknas uppgå till cirka 210 miljoner kronor. I och med att CSN gör investeringar kommer lånet för anläggningstillgångar hos Riksgälden att öka vilket leder till högre kostnader för räntor och avskrivningar. Avskrivningarna beräknas, när systemet är helt implementerat, att uppgå till drygt 20 miljoner kronor per år. Större lån hos Riksgälden leder också till ökade räntekostnader. Räntekostnaderna beräknas år 2020 att uppgå till 2,3 miljoner kronor. CSN:s utgångspunkt är att klara finansieringen av hela systembytet själva genom effektiviseringar och smartare arbetssätt.

1.3 Översyn av krav i regleringsbrevet på att redovisa egna mål

I CSN:s nuvarande regleringsbrev formulerar regeringen mål för myndigheten. Utöver det ställs det krav på att CSN ska ta fram och redovisa egna mål. Myndigheten redovisar idag resultatindikatorer i årsredovisningen för de uppdrag och mål som regeringen beslutat om. De av regeringen formulerade målen för CSN ger myndigheten en bra styrning av verksamheten och speglar myndighetens kärnuppdrag väl. CSN operationaliserar och tar fram resultatindikatorer för de av regeringen fastställda målen för myndigheten. De nuvarande regeringsmålen täcker verksamheten väl och därför är det svårt för myndigheten att formulera ytterligare mål som ger en ny dimension. CSN önskar en översyn av kravet att redovisa egna mål i regleringsbrevet.

1.4 Utveckling inom utbildningssektorn

Studiestödsutgifterna beror till stor del på antalet studerande

Antalet studerande på utbildningar som ger rätt till studiestöd följer dels av efterfrågan på utbildning, dels av utbudet av utbildningsplatser. I de fall behöriga sökande har rätt att delta i utbildning är efterfrågan avgörande. Så är exempelvis fallet för gymnasieutbildning och utbildning på grundläggande och gymnasial nivå inom komvux. Befolkningsutvecklingen och de arbetsmarknadsmässiga behoven av utbildning styr till stora delar efterfrågan.

I andra fall, exempelvis för de flesta högskoleutbildningar, är antalet platser begränsat. Här följer antalet studerande till stor del utbudet av utbildning, även om utbudet givetvis också delvis anpassas till efterfrågan.

Antalet studerande som har studiemedel och utgifterna för studiestöd beror i sin tur på hur många som studerar på olika utbildningar. Befolkningsutvecklingen, arbetsmarknadssituationen och utbudet av utbildning är därför faktorer som avgör studiestödsutgifterna. Studiestödet påverkas dock även av hur hög andel av de studerande som ansöker om, och har rätt till, studiestöd.

Fortsatt hög efterfrågan på utbildning och därmed på studiestöd

De kommande åren ökar befolkningen i de åldersgrupper som påbörjar gymnasieskolan. Efter gymnasiet kan det också förväntas att en hög andel av de studerande kommer att söka sig vidare till bland annat eftergymnasiala studier. Även det stora antalet flyktingar som kom till Sverige under framför allt 2015 innebär att befolkningen ökar. De flyktingar som har kommit och kommer till Sverige har också stora utbildningsbehov.

Utöver befolkningstillväxten i åldersgrupper där många studerar innebär den förhållandevis kärva arbetsmarknadssituationen för framför allt ungdomar och personer med utländsk bakgrund att många kommer att efterfråga utbildning. Den samlade bilden är därmed att efterfrågan på både utbildning och studiestöd även fortsatt kommer att vara hög. CSN förutser volym- och utgiftsökningar för både studiehjälpen och studiemedlen under de kommande åren.

Studiehjälpen påverkas först

Till en början påverkas framför allt studiehjälpen, både av större årskullar och av det höga antal flyktingar som har kommit till Sverige. Enligt CSN:s prognos ökar antalet studiehjälpsstagare från och med 2017. CSN:s prognoser pekar också på en fortsatt stor ökning av antalet studerande som kommer att beviljas extra tillägg, vilket beror på att det har kommit många ensamkommande barn till Sverige.

Även antalet studerande med studiemedel förväntas öka. Söktrycket till eftergymnasial utbildning är högt. När många personer som kommit till Sverige som flyktingar successivt genomgår etableringsfasen, kommer sannolikt många av dessa att söka sig till studier. På arbetsmarknaden finns det även brist på utbildade inom vissa sektorer och matchningsproblem. Särskilda satsningar pågår för att möta dessa olika arbetsmarknadsbehov, till exempel det pågående kunskapslyftet och en satsning på regionalt yrkesvux. Fler utbildningsplatser har införts inom många utbildningsformer. CSN:s sammantagna bedömning är att antalet studiemedelstagare kommer att öka under hela perioden 2018–2020.

Antalet utlandsstuderande oförändrat – men viss osäkerhet råder

De flesta som studerar med studiemedel utomlands är relativt unga. Det kommer att dröja ett antal år innan de stora årskullar som nu är på väg in i gymnasieskolan är aktuella för utlandsstudier. Osäkerheten kring antalet utlandsstuderande är dock relativt stor, dels mot bakgrund av världsläget, dels mot bakgrund av den nyligen genomförda reformen av utlandsstudiemedlen. Exempelvis skulle Storbritanniens förväntade utträde ur EU kunna leda till att färre ungdomar väljer att påbörja långa utbildningar i landet. Likaså kan reformen av utlandsstudiemedlen eventuellt påverka studerandes studieval. CSN följer utvecklingen på utlandsområdet och har under 2017 även regeringens uppdrag att följa den genomförda reformen av utlandsstudiemedlen. CSN:s prognos är i nuläget att antalet studerande med utlandsstudiestöd kommer att vara relativt oförändrat de närmsta åren.

1.5 Utveckling av studiestödet

Studiestödet är en del av utbildningspolitiken

Studiestödet är en del av utbildningspolitiken och ska stödja de utbildningspolitiska målen. Studiestödet ska verka rekryterande för både kvinnor och män och bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska även ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden (prop. 2016/17:1).

Åtgärder har genomförts för att öka målpuffyllelsen

De senaste åren har studiemedelssystemet förändrats på en rad punkter i avsikt att öka målpuffyllelsen. Studiemedlen och tilläggslånet har höjts utöver den ordinarie indexuppräkningen. Det högre bidraget har gjorts tillgängligt för vissa studerande i åldrar mellan 20 och 24 år och även för ungdomar med utbildningskontrakt. Dessutom kan det högre bidraget sedan en tid ges till högskolestuderande på viss kompletterande pedagogisk utbildning. Det har även införts en rätt till studiemedel för ungdomar som kombinerar arbete med en relevant yrkesutbildning, så kallat traineejobb. Utlandsstudiemedlen reformerades den 1 juli 2015. Vidare avsätts sedan 2014 medel för förväntade förluster av CSN:s utlåning direkt när utlåningen sker.

Fler reformer är aktuella

Nya reformer av studiestödet är att vänta. Kunskapslyftet är en satsning som ska ge fler människor möjlighet att ta del av utbildning. Inom ramen för kunskapslyftet har regeringen aviserat att ett nytt rekryteringsinriktat studiestöd – studiestartsstöd – bör införas den 1 juli 2017 (U2016/02685/SF och prop. 2016/17:1). Studiestartsstödet ska göra det lättare att motivera individer som har ett stort utbildningsbehov att studera. Ett förslag att avskaffa möjligheten att skriva av studielån tagna i samband med behörighetsgivande studier presenterades samtidigt (U2016/02685/SF).

Som ett led i att skapa fler vägar in på arbetsmarknaden har regeringen även meddelat sin avsikt att utreda möjligheten till lån från CSN för körkortsutbildning (prop. 2016/17:1). Möjligheten till lån för körkortsutbildning är tänkt att träda i kraft under pågående mandatperiod, dvs. senast under 2018.

Två utredningar som för närvarande bereds i Regeringskansliet kan leda till förändringar av studiestödet. Studiehjälpssystemet avhandlades i betänkandet Moderniserad studiehjälp (SOU 2013:52). I betänkandet Mer trygghet och bättre försäkring (SOU 2015:21) övervägdes bl.a. vissa frågor om studerande och sjukförsäkringen. Utöver dessa utredningar föreslog

nyligen Parlamentariska landsbygdskommittén att det bör utredas om det ska bli möjligt att minska studieskulden för låntagare som bor och arbetar i vissa landsbygdskommuner (SOU 2017:1).

Vidare har regeringen nyligen gett CSN i uppdrag (U2016/03525/SF) att öka återbetalningen av obetalda skulder. Beroende på hur inbetalningarna från framför allt låntagare bosatta i utlandet utvecklas kan ytterligare åtgärder inom detta område bli aktuella.

Utmaningar på längre sikt

På lite längre sikt ställs studiestödet inför nya problem och utmaningar. Några faktorer som kan påverka studiestödet skisseras här i korthet.

- Större studerandevolymer kommer sannolikt att medföra ökade kostnader för studiestöd.

Både befolkningsutvecklingen och de förväntade arbetsmarknadsbehoven kommer sannolikt att medföra ett ökat behov av studiestöd och därmed ökade kostnader. Detta kommer att ställa krav på finansieringen av studiestödet och kan eventuellt påverka studiestödets utformning.

- Arbetsmarknadsläget kommer att ställa nya krav på att studiestödet bättre rekryterar vissa personkategorier och till utbildning inom vissa sektorer.

Det kan hållas för sannolikt att studiestödet framöver i högre utsträckning än idag kommer att användas för att möta olika arbetsmarknadsbehov. Det finns grupper som står utanför arbetsmarknaden som har stora utbildningsbehov. Matchningen på arbetsmarknaden behöver förbättras och rekryteringen till vissa utbildningar bör öka. Dessa behov innebär att det kan behövas anpassningar och utveckling av studiestödet för att öka rekryteringen av specifika grupper och till vissa utbildningar. Det aviserade studiestartsstödet är ett exempel på en förändring inom studiestödsområdet med denna inriktning.

- Det kommer att finnas önskemål om att studiestödet bättre ska understödja en individanpassning av utbildningar och effektivare studier.

Inom framför allt vuxenutbildningen kommer det med stor sannolikhet att vidtas ytterligare åtgärder för att öka olika utbildningars anpassning till individuella behov. Även studiestödet kan komma att påverkas av en sådan individanpassning.

Det förs också med jämna mellanrum fram önskemål om att vidta åtgärder som bl.a. kan öka genomströmningen på utbildningar. Det är troligt att studiestödet kommer att diskuteras i dessa sammanhang.

- Ett långsiktigt hållbart studielånesystem i fokus.

Höjningarna av studiemedlens lånedel leder till ökad skuldsättning. Möjligheten för utlandsstuderande att ta ut höga lån under kortare tid förstärker troligen denna trend. Det finns problem med att få utlandsbosatta låntagare att betala på sina lån i den omfattning de borde. Dessutom finns det kända återbetalningsproblem bland låntagare som tagit lån i samband med studier på grundskolenivå. Sammantaget finns det flera faktorer som tyder på att återbetalningen av studielån kommer att uppmärksammas de kommande åren.

2. Sakanslag

2.1 Studiehjälp m.m. (Anslag 15 1:1)

Anslagsbelastning

Studiehjälp består av studiebidrag, extra tillägg, inackorderingstillägg och ersättning för dagliga resor för svenska elever utomlands. Från och med 2014 belastas anslaget även av kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning.

Utgiften framgår av nedanstående tabell.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Studiebidrag	3 043,8	3 139,4	3 262,9	3 364,6	3 451,6
Extra tillägg	146,0	167,9	188,4	208,5	226,9
Inackorderingstillägg	66,6	69,1	71,8	74,0	76,3
Ersättning för dagliga resor	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Lärlingsersättning	62,4	70,9	74,2	75,4	76,5
Summa¹	3 323,2	3 447,6	3 597,6	3 722,7	3 831,4

¹ Utfallet för år 2016 har hämtats från ekonomisystemet Agresso. De enskilda beloppen per stödform är hämtade från studiehjälpens produktionssystem, varför det förekommer skillnader vid summeringen.

Antal elever med studiehjälp, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Antal elever	397 245	409 200	425 900	440 000	451 400

Studiebidrag

Prognosen över antalet elever med studiebidrag bygger på uppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB). Enligt SCB:s befolkningsframskrivningar kommer det totala antalet 16–20 åringar att öka kraftigt perioden 2017–2020. Även CSN:s prognos över antalet elever med studiebidrag påverkas av större årskullar och av det stora antalet flyktingar som har kommit till Sverige. För respektive ålder (16–20 år) har CSN beräknat andelen och antalet med studiebidrag.

Antal elever med studiebidrag, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Antal elever	396 421	408 400	425 100	439 200	450 600

Det maximala beloppet per elev i studiebidrag är 10 500 kronor per år (1 050 kronor per månad i 10 månader). CSN räknar med att det genomsnittliga beloppet per elev blir lägre, främst beroende på att många elever inte läser med studiebidrag under hela året. Exempelvis

beräknar CSN för år 2018 ett genomsnittsbelopp på 7 700 kronor. De genomsnittsbelopp CSN använder i prognoserna är beräknade med hjälp av nyttjandegrader för respektive ålder, som är hämtade från tidigare utfallsdata.

Studiebidraget lämnas först från och med kvartalet efter det att den studerande fyllt 16 år. Det innebär att hälften av en årskull elever som börjar gymnasieskolan inte alls får studiebidrag eller enbart får studiebidrag under delar av sin första termin i gymnasieskolan.

Utflyde av studiebidrag, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Studiebidrag	3 043,8	3 139,4	3 262,9	3 364,6	3 451,6

Extra tillägg

Det inkomstprövade extra tillägget lämnades 2016 till 24 800 elever, vilket är en ökning med 2 400 personer jämfört med 2015. Det har ett nära samband med den ökade invandringen till Sverige, särskilt antalet ensamkommande flyktingbarn påverkar utflydet av extra tillägg. Även under perioden 2017–2020 beräknar CSN att antalet elever med extra tillägg kommer att bli fler. Delvis beroende på att andelen, av studiebidragstagarna, som får extra tillägg beräknas fortsätta att öka och delvis genom att antalet elever med studiebidrag blir fler under perioden.

Antal elever med extra tillägg, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Antal elever	24 764	29 000	32 600	36 000	39 200

Extra tillägg lämnas med 855, 570 eller 285 kronor per månad. Inkomstgränserna och beloppen har varit oförändrade sedan 1 juli 1994. En hög andel elever är berättigade till det högsta bidraget på grund av mycket låga familjeinkomster. Av dem som fick extra tillägg återfanns 92 procent i den grupp som fick det högsta beloppet.

Utflyde av extra tillägg, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Extra tillägg	146,0	167,9	188,4	208,5	226,9

Inackorderingstillägg

Inackorderingstilläggets storlek varierar mellan 1 190 och 2 350 kronor per månad beroende på avståndet mellan föräldrahemmet och skolan. Under 2016 har 7 300 elever beviljats inackorderingstillägg. Det är en minskning med 300 personer jämfört med 2015. Under perioden 2017–2020 beräknas antalet elever med inackorderingstillägg däremot öka. Det är en följd av att prognosen för inackorderingstillägg är kopplad till prognosen över antalet elever med studiebidrag.

Antal elever med inackorderingstillägg, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Antal elever	7 281	7 700	8 000	8 300	8 500

Utflyde av inackorderingstillägg, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Inackorderingstillägg	66,6	69,1	71,8	74,0	76,3

Studiehjälp för utlandsstudier

Utgifterna för studiebidrag, extra tillägg och inackorderingstillägg utomlands ingår i ovan beräknade utflyden. Därutöver utbetalas knappt 200 000 kronor per år i ersättning för dagliga resor.

1 200 elever får årligen studiebidrag utbetalt, 300 elever inackorderingstillägg och endast ett fåtal får extra tillägg och ersättning för dagliga resor.

Kostnadsersättning till elever i gymnasial lärlingsutbildning (lärlingsersättning)

Studerande som går på en lärlingsutbildning inom gymnasieskolan har möjlighet att ansöka om lärlingsersättning. Lärlingsersättningen kan maximalt utbetalas med 1 000 kr per månad i 9 månader under året. Under 2016 har 11 000 elever beviljats lärlingsersättning. Det är en ökning med 1 400 personer jämfört med 2015. Prognosen utgår ifrån att antalet elever med lärlingsersättning fortsätter att öka, delvis genom att satsningen på lärlingsutbildning och lärlingsersättning får ytterligare genomslag och delvis genom att antalet 16-20 åringar ökar under perioden.

Antal elever med lärlingsersättning, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Antal elever	11 013	12 500	13 090	13 300	13 500

Utflyde av lärlingsersättning, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Lärlingsersättning	62,4	70,9	74,2	75,4	76,5

2.2 Studiemedel m.m. (Anslag 15 1:2)

Anslaget är uppdelat i fyra anslagsposter: generellt bidrag, högre bidrag, tilläggsbidrag och statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag. Det generella bidraget är styrt av rättigheter, medan det högre bidraget beviljas inom de ekonomiska ramar som finns. Studiemedel i form av lån belastar inte anslaget och redovisas därför under anslagen 'Statens utgifter för studiemedelsräntor' och 'Avsättning för kreditförluster'.

Anslagsbelastning

I följande tabell visas den beräknade anslagsförbrukningen.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Generellt bidrag	8 262,4	8 517,8	8 758,5	9 016,6	9 325,2
Högre bidrag	1 514,1	1 606,5	1 723,2	1 818,3	1 881,0
Tilläggsbidrag	422,6	441,3	462,9	482,6	500,1
Pensionsavgifter	2 684,2	2 759,5	2 468,0	2 413,1	2 861,0
Anslagsförbrukning	12 883,3	13 325,1	13 412,6	13 730,6	14 567,3

Anslagsbelastningen är främst beroende av antalet studerande. För varje tusental studerande med generellt bidrag som det faktiska antalet avviker från prognosen ökar eller minskar anslagsbelastningen med 32 miljoner kronor per år. Motsvarande siffra för studerande med högre bidraget uppgår till 67 miljoner kronor per år.

Även prisbasbeloppets utveckling har betydelse för anslagsbelastningen. För varje hundratal kronor som basbeloppet avviker från prognos ökar eller minskar anslagsbelastningen med 30 miljoner kronor år 2018. Förändringen varierar något beroende på avrundningseffekter.

Antal stödtagare

I prognosen över antalet studerande med studiemedel har CSN utgått från volymerna för 2016. Därefter beräknas en ökning av antalet studiemedelstagare under perioden 2017–2020. I beräkningarna har hänsyn tagits till att medel avsatts för fler utbildningsplatser, bland annat inom yrkesvux och yrkeshögskolan. Utifrån resursökningen till utbildningsanordnarna har CSN gjort bedömningar av studiemedelsnyttjandet.

Även befolkningsutvecklingen har beaktats i prognosen. Befolkningen i åldern 19–24 minskar kraftigt i början av prognosperioden för att sedan vända upp år 2020. Denna åldersgrupp utgör ungefär 60 procent av alla högskolestuderande med studiemedel. Söktrycket till högskoleutbildning är dock fortfarande högt, vilket innebär att effekten av förändringar i antalet ungdomar kan bli relativt begränsad på antalet studiemedelstagare. Flyktingsituationen påverkar också befolkningsutvecklingen och efterfrågan på studiemedel framöver, vilket vägts in i bedömningen.

Antal personer med studiemedel, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Grundskole- och gymnasiestudier	130 838	137 000	145 000	151 000	152 000
Eftergymnasiala studier	339 951	343 500	346 500	347 500	349 000
Utlandsstudier	31 553	30 500	30 000	29 700	30 000
Totalt (Netto)	470 892	481 000	491 000	496 000	498 000

Genomsnittsbelopp

Beräkningen av genomsnittsbeloppen under prognosperioden grundas på nyttjandegraden från 2016, det vill säga den andel av maxbeloppet som de studerande faktiskt utnyttjat.

Nyttjandegraden beror främst på studietakten och studietidens längd. Maxbeloppet och därmed genomsnittsbeloppets storlek påverkas även av prisbasbeloppet. År 2017 höjdes prisbasbeloppet med 500 kronor.

Högre bidrag

Anslagsposten för högre bidrag är uppdelad i olika delposter.

- Delpost 2.2 för dem som studerar för att nå grundskole- eller gymnasiekompetens
- Delpost 2.3 för studerande som repetitionsläser på grundskolenivå
- Delpost 2.5 för arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning eller för ungdomar med utbildningskontrakt
- Delpost 2.7 för studerande på kompletterande pedagogisk utbildning, som leder till ämneslärarexamen inom matematik, naturorienterade ämnen eller teknik.

För delpost 2.2 utgår prognosen från det senaste halvårsutfallet. Därefter prognostiseras en ökning eftersom medel avsatts för fler statligt finansierade utbildningsplatser inom komvux.

För delpost 2.3 har CSN beräknat fullt utnyttjande av tillgängliga medel. För 2018–2020, där tillgängliga medel ännu är okända, har CSN tills vidare utgått från att anslagsbeloppet kommer att vara på samma nivå som 2017, justerat för ändringar i prisbasbeloppet. Myndigheten räknar med att pengarna inte kommer att räcka till alla och att vissa repetitionsstuderande i stället kommer att beviljas studiemedel med generellt bidrag.

För delpost 2.5 är prognosen relativt oförändrad under perioden. För delpost 2.7 utgår prognosen ifrån utfallet andra halvåret 2016. Därefter beräknas en volymökning under 2017, främst till följd av att medel tilldelats för fler utbildningsplatser inom kompletterande pedagogisk utbildning.

Studiebidrag, utgifter, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Generellt bidrag	8 262,4	8 517,8	8 758,5	9 016,6	9 325,2
Högre bidraget	1 514,1	1 606,5	1 723,2	1 818,3	1 881,0
– kompetenshöjande studier	1 226,7	1 303,6	1 412,2	1 501,9	1 556,3
– repetition	126,0	128,3	130,0	132,3	135,7
– komplettering 20-24 år	145,7	146,1	147,8	150,3	154,3
– pedagogisk utbildning	15,7	28,4	33,2	33,8	34,7
Totalt	9 776,5	10 124,2	10 481,7	10 834,9	11 206,2

Tilläggsbidrag

Antalet studerande med barn som får tilläggsbidrag under prognosperioden har beräknats som en andel av det totala antalet med studiemedel, på grundskole- och gymnasienivå respektive eftergymnasial nivå. Under 2016 var det 32 procent av studiemedelstagarna på grundskole- och gymnasienivå som fick tilläggsbidrag. Motsvarande siffra på eftergymnasial nivå var 13 procent. Dessa andelar har antagits vara stabila under prognosperioden. Genomsnittsbeloppen i tilläggsbidrag har beräknats uppdelat på antalet barn per studerande.

Tilläggsbidrag, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Tilläggsbidrag	422,6	441,3	462,9	482,6	500,1

Som framgår av tabellen beräknas utgifterna i tilläggsbidrag öka under prognosperioden, vilket följer prognosen över det totala antalet studiemedelstagare.

Statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag

Pensionsgrundande belopp har beräknats som 138 procent av det studiebidrag som betalas ut. Pensionsavgifterna har sedan beräknats som 18,5 procent av det pensionsgrundande beloppet. Därefter medräknas den reglering av inbetalda pensionsavgifter som görs tre år i efterhand. Även den ränta som uppkommer är inräknad. För 2017 är regleringsbeloppet och den preliminära inbetalningen av pensionsavgifter fastställda.

Statlig ålderspensionsavgift för studiebidrag, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Pensionsgrundande belopp	-	-	14 464,8	14 952,1	15 464,6
Beräknade pensionsavgifter	2 809,2	2 765,9	2 676,0	2 766,1	2 861,0
Regleringsbelopp	-125,0	-6,4	-208,0	-353,0	-
Statlig ÅP-avgift	2 684,2	2 759,5	2 468,0	2 413,1	2 861,0

2.3 Avsättning för kreditförluster (Anslag 15 1:3)

Anslaget är uppdelat i tre anslagsposter; konstaterade förluster på utlåning till och med 2013, förväntade förluster på utlåning från och med 2014 samt konstaterade förluster för återkrav.

Anslagsbelastning

I följande tabell visas den beräknade anslagsförbrukningen.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Konstaterade förluster	568,9	602,3	545,8	576,0	594,0
Förväntade förluster	1 261,3	1 267,1	1 290,3	1 323,5	1 369,9
Konstaterade förluster återkrav	8,4	8,9	11,0	11,5	12,0
Anslagsförbrukning	1 838,6	1 878,3	1 847,0	1 911,0	1 975,9

Anslagsbelastningen under prognosperioden är främst beroende av hur mycket lån som utbetalas och vilken procentsats som används vid den beräknade avsättningen för förväntade förluster till kreditreserven. För varje tiondels procentenhet som avsättningsandelen avviker från prognos minskar eller ökar utgifterna med 18 miljoner kronor.

Konstaterade förluster på utlåning till och med 2013

Anslagsposten belastas huvudsakligen av utgifter för avsättning till kreditreserven för avskrivningar av kapital och kapitaliserad ränta, som är hänförliga till studielån tagna från och med 1989 till och med 2013.

Konstaterade förluster på utlåning till och med 2013, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Konstaterade förluster	568,9	602,3	545,8	576,0	594,0

Under perioden 2017–2020 beräknas mindre variationer av utgifterna. Förändringar för olika avskrivningsorsaker förväntas till viss del utjämnas varandra. Till exempel beräknas en ökning under prognosperioden för avskrivningar på grund av ålder och i samband med skuldsanering medan avskrivningar vid behörighetsgivande studier minskar.

Utvecklingen av utgifterna på anslagsposten för konstaterade förluster påverkas även av regleringsbelopp från tidigare år. För innevarande år förs anslaget belopp över månadsvis i tolfedelar till kreditreserven. Ungefär två år i efterhand korrigeras anslagsbeloppet utifrån utfallssiffror.

Förväntade förluster på utlåning från och med 2014

Anslagsposten belastas av utgifter för avsättning till kreditreserven för att täcka förväntade förluster på utlåning från och med 2014.

För att beräkna förväntade förluster på nytulåningen i nuvarande lånesystem, annuitetslånet, har den totala utlåningen jämförts med totala förluster, både förväntade och konstaterade. Den totala utlåningen består av summan av utlånade medel från och med 2001-07-01 till 2016-12-31. Förväntade förluster består av summan av avskrivningar under samma period samt den osäkerhet som finns i nuvarande lånestock. Beräkningen bygger på bokslutet 2016-12-31 och de beräkningar som har gjorts för att fastställa osäker fordran.

Utlånat belopp under perioden uppgår till 197,9 miljarder kronor, avskrivningar uppgår till 1,9 miljarder kronor och osäker fordran uppgår till 11,5 miljarder kronor (exklusive kapitaliserade räntor). Totalt uppgår avskrivningar och osäker fordran till 13,5 miljarder kronor, detta ska ställas i relation till utlånade medel på 197,9 miljarder kronor. Utifrån detta uppgår osäkerheten i utlånade medel till 6,8 procent, vilket innebär en minskning vid den senaste uppdateringen. För att den procentuella avsättningen ska bli mera stabil över tid har CSN därefter beräknat ett genomsnitt för de senaste 3 åren, vilket blir 7,1 procent ($(7,3+7,3+6,8)/3=7,1$).

Utifrån ovanstående resonemang föreslår CSN att 7,1 procents avsättning används som underlag till de beräkningar som avser avsättningar för förväntade förluster till kreditreserv.

Förväntade förluster på utlåning från och med 2014, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Utlåning	17 469,6	18 050,9	18 382,7	18 854,5	19 511,4
Återkrav	191,9	205,0	210,0	214,0	218,0
Procent avsättning	7,3%	7,1%	7,1%	7,1%	7,1%
Avsättning förväntade förluster	1 261,3	1 267,1	1 290,3	1 323,5	1 369,9

Avsättningen för förväntade förluster beräknas öka något under perioden 2017–2020. Prognosen för utlåning ökar genom att antalet studerande med studielån förväntas öka i takt med det totala antalet studiemedelstagare. Avsättningen till kreditreserven beräknas bli ungefär 1,3 till 1,4 miljarder kronor per år under prognosperioden.

Konstaterade förluster för återkrav

Anslagsposten belastas av utgifter för avskrivningar av kapitaldelen på återkravsfordringar för lånetyperna studielån och annuitetslån. CSN prognostiserar en ökning av utgifterna under perioden 2017–2020. Det är för avskrivningsorsakerna dödsfall, skuldsanering och ålder som ökningen beräknas.

Konstaterade förluster för återkrav, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Avskrivning av återkrav	8,4	8,9	11,0	11,5	12,0

Kreditreserven

Hantering av studielån anpassades år 2014 till budgetlagen. Från och med 2014 görs därför avsättningar till kreditreserven dels för konstaterade förluster på utlåning till och med 2013 och dels för förväntade förluster på utlåning från och med 2014. Utflödet från kreditreserven utgörs av avskrivningar av kapital och kapitaliserad ränta för lån tagna efter 1988. Det uppkommer även en ränta som för närvarande är negativ, eftersom räntesatsen följer reporäntan (Riksbankens styrränta).

I följande tabell framgår den beräknade utvecklingen för kreditreserven.

Kreditreserven, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Ingående balans	2 247,6	3 487,2	4 686,1	5 819,1	7 012,6
Avsättning för konstaterade förluster	568,9	602,3	545,8	576,0	594,0
Avsättning för förväntade förluster	1 261,3	1 267,1	1 290,3	1 323,5	1 369,9
Avskrivningar	-617,2	-650,0	-683,0	-715,0	-745,0
Ränta	-13,9	-20,5	-20,0	9,0	82,3
Utgående balans	3 487,2 ¹	4 686,1	5 819,1	7 012,6	8 313,8

¹ För 2016 finns en justeringspost på 40,5 mnkr, främst på grund av periodiseringar.

2.4 Statens utgifter för studiemedelsräntor (Anslag 15 1:4)

Anslaget är uppdelat i två anslagsposter; Statens utgifter för studiemedelsräntor och Statens utgifter för räntor på återkrav.

Anslagsbelastning

I följande tabell visas den beräknade anslagsförbrukningen.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Studiemedelsräntor	585,8	359,0	139,1	162,4	435,1
Räntor på återkrav	-2,1	-2,3	-2,0	0,1	3,8
Anslagsförbrukning	583,7	356,7	137,1	162,5	438,9

Anslagsbelastningen är främst beroende av räntesatsen för CSN:s upplåning i Riksgälden. Varje tiondels procentenhet som upplåningsräntan avviker från den prognostiserade ökar eller minskar den subventionerade helårsräntan med cirka 65 miljoner kronor (beräknat med 2018 års förväntade skuldstock).

Statens utgifter för studiemedelsräntor

Anslagsposten belastas huvudsakligen av utgifter för nedsättning av studiemedelsräntor för studielån upplånade efter 1988, genom den 30-procentiga nedsättningen av räntesatsen till kund. Skuldstocken för CSN:s upplåning av studielån i Riksgälden uppgick vid utgången av 2016 till 210,1 miljarder kronor. I beloppet ingår även upplåningen av kapitaliserad ränta.

Räntesatsen för CSN:s upplåning av studielån i Riksgälden beräknas som ett icke-vägt genomsnitt av alla räntor under en treårsperiod på Riksgäldens emissioner av statsobligationer och statsskuldväxlar¹. De räntesatser som använts från och med 2018 har CSN beräknat med utgångspunkt från prognoser på statsobligationer och statsskuldväxlar från Konjunkturinstitutet.

I följande tabeller framgår den utveckling av räntan som CSN beräknat.

CSN:s upplåningsränta för studielån i Riksgälden, 2016–2020

År	Räntesats
2016	0,86
2017	0,48
2018	0,13 Prognos
2019	0,28 Prognos
2020	0,75 Prognos

¹ Statsskuldväxlar med ungefär 6 månaders löptid och nominella statsobligationer.

Studiemedelsräntor, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Ingående länestock	204 165,7	210 053,7	215 677,5	221 090,6	226 816,3
Kapitaliserad årsränta fg år ¹	655,3	401,0	258,0	153,0	205,0
Utbetalning lån	17 469,6	18 050,9	18 382,7	18 854,5	19 511,4
Återkrav	-191,9	-205,0	-210,0	-214,0	-218,0
Inbetalning kapital	-9 923,4	-10 538,0	-11 032,0	-10 990,0	-10 541,0
Inbetalning kap. rta.	-1 518,8	-1 385,0	-1 249,0	-1 306,0	-1 501,0
Avskrivningar	-617,2	-650,0	-683,0	-715,0	-745,0
Konverteringar	3,3	2,9	2,5	2,2	1,9
Avräkning RFV	-49,6	-53,0	-56,0	-59,0	-62,0
Utgående länestock ²	210 053,7	215 677,5	221 090,6	226 816,3	233 467,6
Ränta till Riksgälden (periodiserad) ³	2 023,9	1 214,7	470,3	540,9	1 449,7
Ränteutgift subvention cirka 30% ⁴	585,8	359,0	139,1	162,4	435,1

¹ Den obetalda årsräntan från föregående år kapitaliseras och upplånas i början på året.

² För 2016 finns en justeringspost på 60,8 mnkr.

³ Räntan till Riksgälden periodiseras och betalas kvartalsvis i efterskott.

⁴ Subventionen är ungefär 30 procent, men kan variera något från år till år beroende på avrundningseffekter.

Statens utgifter för räntor på återkrav

Anslagsposten belastas med ränteutgifter för återkravsfordringar på lån tagna efter 1988. CSN:s upplåning av återkravsfordringar i Riksgälden uppgick vid utgången av 2016 till 461 miljoner kronor. Eftersom återkravsskulden betraktas som en kort fordran är anslagsbelastningen 100 procent av räntan till Riksgälden.

Räntesatsen baseras på Riksbankens styrränta (reporäntan). Reporäntan befinner sig på den rekordlåga nivån minus 0,50 procent och förväntas att börja höjas vid inledningen av år 2018. Den reporänta CSN använt i prognoserna är baserad på prognoser från Konjunkturinstitutet och Riksbanken.

CSN:s upplåningsränta i Riksgälden på lån för återkrav

År	Räntesats	
2016	-0,48	Årsgenomsnitt
2017	-0,50	Prognos
2018	-0,38	Prognos
2019	0,14	Prognos
2020	1,08	Prognos

Utgiftsprognosen för anslagsposten följer den beräknade utvecklingen av räntesatsen. Räntan periodiseras och betalas kvartalsvis i efterskott, vilket till exempel medför att det fjärde kvartalet 2017 belastar anslagsposten för 2018.

Statens utgifter för räntor på återkrav, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Räntor på återkrav	-2,1	-2,3	-2,0	0,1	3,8

2.5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk (Anslag 15 1:5)

Särskilda insatser för döva och hörselskadade elever och elever vid Rh-anpassad² utbildning (Rg-bidrag)

Rg-bidraget betalas ut till ungdomar för gymnasiestudier för döva, hörselskadade eller svårt rörelsehindrade vid riksgymnasieskolor. Rg-bidraget ska täcka utgifter för skäliga levnadskostnader och ges till ungdomar som bor tillfälligt på en utbildningsort. Bidraget lämnas antingen för att pendlingsavståndet till deras ordinarie bostad är för långt eller för att det finns andra särskilda skäl att den studerande ska bo på utbildningsorten under utbildningstiden. Förutom för boende får eleven bidrag även för kost, dagliga transporter, resor till hemorten, ledsagare eller andra merkostnader på grund av elevens funktionsnedsättning.

Antalet elever med Rg-bidrag uppgick till 384 under 2016, vilket är en minskning med 17 elever jämfört med 2015. De kommande åren prognostiseras en viss succesiv volymökning medan den genomsnittliga utgiften per elev beräknas öka i takt med inflationen.

Antal elever med Rg-bidrag, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Antal elever	384	390	395	400	405

Utgift för Rg-bidrag, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Rg-bidrag	37,9	39,3	40,5	42,1	44,0

2.6 Studiestartsstöd (Anslag 15 1:7)

Anslaget får användas för utgifter för studiestartsstöd och tilläggsbidrag. Studiestartsstödet är inte pensionsgrundande.

² Rh-anpassad betyder 'anpassad till rörelsehindrade'.

Anslagsbelastning

I följande tabell visas den beräknade anslagsförbrukningen.

Anslagsförbrukning, miljoner kronor, 2017–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Studiestartsstöd	-	425,6	860,4	881,6	910,0
Tilläggsbidrag	-	22,4	48,6	48,4	50,0
Anslagsförbrukning	-	448,0	909,0	930,0	960,0

Anslagsbelastningen är främst beroende av antalet studerande. För varje tusental helårsstuderande med studiestartsstöd som det faktiska antalet avviker från prognosen ökar eller minskar anslagsbelastningen med 91 miljoner kronor per år.

CSN utgiftsprognos är lika med den beräknade anslagsutvecklingen i budgetpropositionen (prop. 2016/17:1) och lika som beräkningarna i promemorian Studiestartsstöd – ett nytt rekryterande studiestöd (U2016/02685/SF). Utgiftsprognosen för studiestartsstödet är osäker. Studiestartsstödet är planerat att införas den 1 juli 2017, men det finns risk för att ett flertal kommuner inte hinner komma igång med sin rekrytering under det första läsåret.

2.7 Återbetalning

I detta avsnitt görs prognoser över antalet låntagare och belopp för perioden 2017–2020.

Samtliga lånetyper

I tabellerna nedan visas en sammanställning av de olika lånetyperna för att ge en samlad bild över antalet lån samt hur CSN prognostiserar samtliga förändringar för lånen till och med 2020. Antalet lån beräknas öka.

Antal lån, alla lånetyper, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Återbetalningsskyldiga	1 410 887	1 411 226	1 412 500	1 415 000	1 418 500
Inte återbetalningsskyldiga ¹	201 851	201 394	203 000	204 000	205 000
Summa	1 612 738	1 612 620	1 615 500	1 619 000	1 623 500

¹ Med 'inte återbetalningsskyldiga' menas de låntagare som är i studier eller som vid ingången av ett kalenderår fått studiestöd någon gång under de senaste sex månaderna och som inte blivit återbetalningsskyldiga efter någon tidigare studieperiod.

Skuldstocken för annuitetslån ökar mer än minskningen inom lånetyperna studielån och studiemedel.

Låntagarnas skuld den 31 december, samtliga lån, miljarder kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Studiemedel	2,19	1,78	1,43	1,13	0,88
Studielån	48,08	42,97	38,04	33,44	29,25
Annuitetslån	161,71	172,25	182,44	192,77	203,70
Summa	211,98	217,00	221,91	227,34	233,83

Hur många låntagare som finns netto framgår av nedanstående tabell där varje låntagare endast finns i en grupp beroende på vilka lånekombinationer som låntagaren har.

Antal låntagare netto den 1 januari, lånekombinationer samtliga lån, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Enbart studiemedel	68 773	57 244	47 000	38 000	30 000
Enbart studielån	287 771	269 036	250 000	232 000	215 000
Enbart annuitetslån	1 041 550	1 102 268	1 162 000	1 221 000	1 278 000
Studiemedel och studielån	16 317	13 963	12 000	10 500	9 400
Studiemedel och annuitetslån	2 808	2 409	2 100	1 800	1 500
Studielån och annuitetslån	86 162	74 013	63 000	51 000	39 000
Alla tre lånetyperna	1 458	1 217	1 050	900	800
Summa	1 504 839	1 520 150	1 537 150	1 555 200	1 573 700

Studiemedel före 1989*Antal återbetalningsskyldiga låntagare med studiemedel, 2016–2020*

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Antal	89 233	74 684	62 000	51 000	42 000

Antalet låntagare med lånetypen studiemedel har de senaste två åren minskat med 19 000 respektive 15 000 genom slutbetalningar och avskrivningar. Minskningstakten beräknas succesivt avta till ungefär 9 000 vid ingången av år 2020.

I tabellen nedan visas hur låntagarnas skulder beräknas minska vid ett antagande om att regleringstalet blir 1,02 (skuldjustering). Detta motsvarar en ökning av konsumentprisindex med två procent per år. Det är möjligt att konvertera studiemedel till studielån eller annuitetslån.

Låntagarnas skuld, studiemedel, miljarder kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Skuld vid årets början	2,67	2,19	1,78	1,43	1,13
Konvertering	-0,00	-0,00	-0,00	-0,00	-0,00
Inbetalning	-0,38	-0,33	-0,27	-0,21	-0,17
Avskrivning	-0,13	-0,12	-0,11	-0,11	-0,10
Skuldjustering	0,03	0,04	0,03	0,02	0,02
Skuld vid årets slut	2,19	1,78	1,43	1,13	0,88

Studielån mellan 1989 och den 30 juni 2001*Antal återbetalningsskyldiga låntagare med studielån, 2016–2020*

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Antal	391 536	358 039	325 500	294 000	263 500

Antalet låntagare med lånetypen studielån beräknas minska med 30 000–33 000 per år genom slutbetalningar. Det förekommer även konverteringar från studielån till annuitetslån.

Låntagarnas skuld, studielån, miljarder kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Skuld vid årets början	53,28	48,08	42,97	38,04	33,44
Konvertering	-0,09	-0,08	-0,07	-0,06	-0,05
Inbetalning	-5,00	-4,73	-4,42	-4,11	-3,80
Avskrivning ¹	-0,42	-0,45	-0,48	-0,51	-0,54
Ränta	0,30	0,15	0,04	0,08	0,20
Skuld vid årets slut	48,08	42,97	38,04	33,44	29,25

¹ Inklusivt återkrav

Det förekommer fortfarande konverteringar från studiemedel till studielån. Även överföringar till annuitetslån och sammanläggningar mellan studielån och annuitetslån sker. Sammanläggning har minskat kraftigt.

Annuitetslån efter den 30 juni 2001***Antal låntagare med annuitetslån, 2016–2020***

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Återbetalningsskyldiga	930 118	978 503	1 025 000	1 070 000	1 113 000
Inte återbetalningsskyldiga ¹	201 851	201 394	203 000	204 000	205 000
Summa	1 131 969	1 179 897	1 228 000	1 274 000	1 318 000

¹ Med 'Inte återbetalningsskyldiga' menas de låntagare som är i studier eller som vid ingången av ett kalenderår fått studiestöd någon gång under de senaste sex månaderna och som inte blivit återbetalningsskyldiga efter någon tidigare studieperiod.

Antalet låntagare med annuitetslån ökar genom att de nya låntagarna är fler än dem som slutbetalar sina lån. Ökningstakten de närmaste åren beräknas vara 44 000–48 000 låntagare per år.

Låntagarnas skuld, annuitetslån, miljarder kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Skuld vid årets början	150,99	161,71	172,25	182,44	192,77
Utlåning	17,47	18,05	18,38	18,85	19,51
Konvertering	0,09	0,08	0,07	0,06	0,05
Inbetalning	-7,28	-7,74	-8,18	-8,63	-9,07
Avskrivning ¹	-0,49	-0,50	-0,51	-0,53	-0,54
Ränta	0,94	0,65	0,43	0,57	0,99
Skuld vid årets slut	161,71	172,25	182,44	192,77	203,70

¹ Inklusivt återkrav

3. CSN:s finansiella förutsättningar

3.1 Centrala studiestödsnämnden m.m. (Anslag 15 1:8)

CSN är från och med 2016 helt anslagsfinansierad efter att tidigare ha finansierats med både anslag och inbetalda avgifter. I den anslagsfinansierade modellen levereras kundernas inbetalda avgifter direkt in till inkomsttitel.

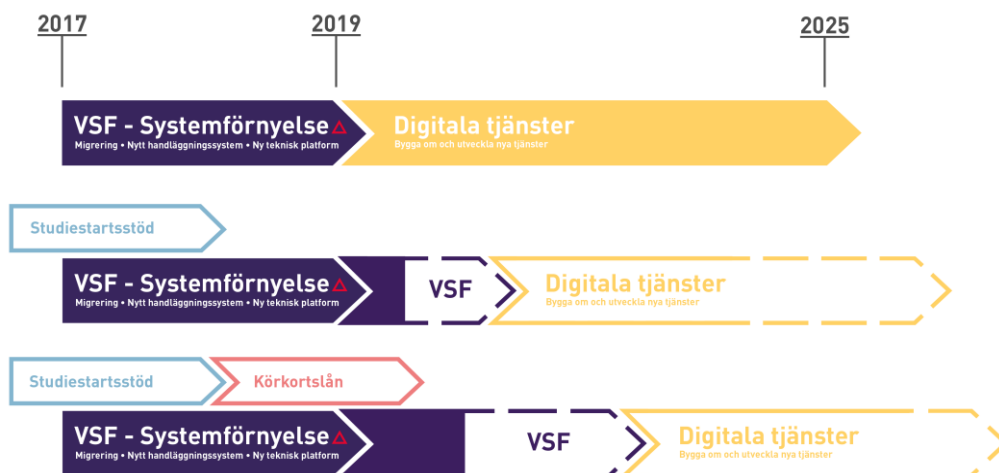
Att CSN nu är helt anslagsfinansierad ger CSN bättre planeringsförutsättningar. En stabil anslagsutveckling ger bättre möjlighet till långsiktig planering.

CSN har behov av att byta ut och effektivisera systemstödet för administration av studiestödet (STIS). Arbetet påbörjades 2012 och kommer att bedrivas under flera år framöver. Arbetet med att byta verksamhetssystem är kostsamt och kommer att medföra höga driftkostnader både under perioden när systemet tas fram och när de slutligen produktionssätts. Fram till 2014 bestod arbetet med systemförnyelsen till största delen av förstudier och upphandlingsarbete. Från och med 2015 har arbetet intensifierats och utvecklingsarbetet har påbörjats vilket innebär att både kostnader och lån för immateriella investeringar har ökat.

För CSN är den verksamhetsdrivna systemförnyelsen ett stort program som sträcker sig över flera år och programmet planeras slutföras vid utgången av 2019. Total budget för programmet är 523 miljoner kronor. Programmet påverkar alla delar i myndigheten och tränger ut mycket av den ordinarie verksamhetsutvecklingen.

Med anledning av nya reformer och att förutsättningarna förändras kommer ett nytt inriktningsbeslut att fattas för den verksamhetsdrivna systemförnyelsen under våren 2017.

Den ursprungliga tanken var att all handläggning skulle göras i det nya systemstödet när programmet genomförts. Efter att programmet är genomfört finns en längre plan över hur vi kan ge mer stöd till våra kunder genom att utveckla fler digitala tjänster.

Bilden ovan visar hur myndighetens planerade utveckling påverkas av nya reformer och hur utvecklingen mot ett mer digitaliserat stöd skjuts på framtiden. Anledningen till att utveckling förskjuts är att det nya studiestartstödet träder i kraft den 1 juli 2017 och CSN påbörjade

utvecklingen av systemstöd för studiestartstödet under hösten 2016. Detta innebär förskjutningar i den verksamhetsdrivna systemförnyelsen, vilket i sin tur förskjuter utvecklingen av digitala tjänster.

CSN har fått underhandsbesked om att ett nytt körkortslån ska införas och träda i kraft den 1 juli 2018. Detta kommer att få samma effekter på CSN:s planerade utveckling som studiestartstödet. CSN har inga underlag för att beräkna hur ett nytt körkortslån påverkar CSN:s förvaltningsanslag. Det finns varken kostnader för utveckling av nytt systemstöd eller för ökad administration med i våra beräkningar i budgetunderlaget.

Utveckling och nyutveckling av systemstöd finansieras med lån från riksgälden vilket innebär att nya reformer även påverkar CSN:s låneram. För att kunna genomföra den utveckling som planeras är CSN i behov av utökad låneram 2018.

Ekonomisk utveckling

Ekonomisk utveckling, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Anslag ¹	794,0	829,7	823,0	836,8	827,1
Kostnader	-764,5	-828,7	-847,9	-836,8	-852,1
Årets resultat	29,5	1,0	-24,9	0,0	-25,0

¹ Anslagsprognoserna för perioden 2018–2020 bygger underlag från inrapporteringsystemet Hermes. Anslag för 2016-2017 är enligt gällande regleringsbrev.

Utfallet 2016 resulterade i ett anslagsöverskott för CSN och även prognosen för 2017 visar på ett mindre överskott. Detta innebär att CSN prognostiserar att föra över maximalt anslagssparande, 24,9 miljoner kronor, till 2018. Beräkningarna för 2018 och 2019 är lika med tillgängligt anslag för åren där anslagssparande från 2016 och prognostiserat anslagssparande från 2017 beräknas användas under 2018. I prognosen för 2020 är CSN:s kostnader 25 miljoner kronor högre än anslaget vilket motsvarar den minskning av anslaget som anvisats i budgetpropositionen.

Överskottet 2016 beror bland annat på att lönekostnaderna och konsultkostnaderna blev lägre än budgeterat. CSN har fått 20 miljoner kronor i extra anslag 2017 för utveckling av nytt systemstöd och 2,7 miljoner kronor för administration av studiestartstödet. Extrakostnaderna för administration av studiestartstödet kommer enligt CSN:s beräkningar dock att överstiga det myndigheten får i extra anslag. Utvecklingskostnaderna för det nya systemstödet kommer att lånefinansieras och därmed kommer CSN:s anslag att belastas med avskrivningskostnader kommande år.

Administration och finansiering

Anslagsäskande, anslag 15 1:8 Centrala studiestödsnämnden m.m., ap1, miljoner kronor, 2016–2020

År	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Anslag ¹	794,0	829,7	823,0	836,8	827,1
Justering anslagsnivå	---	---	---	---	25,0
Årets resultat	794,0	829,7	823,0	836,8	852,1

¹ Anslagsprognoserna för perioden 2018–2020 bygger underlag från inrapporteringssystemet Hermes. Anslag för 2016-2017 är enligt gällande regleringsbrev.

CSN hemställer om 823 miljoner kronor i anslag för verksamhetsåret 2018 i enlighet med vad som anvisats i budgetpropositionen (prop. 2016/17:1).

CSN:s bedriver som tidigare nämnts ett utvecklingsarbete med att införa ett nytt systemstöd för att bland annat effektivisera administrationen. Regeringen beräknar därför att anslaget kan minskas med 25 miljoner kronor årligen från och med 2020. CSN kommer inte att kunna nå de effekter som ursprungligen beräknats då en stor del av utvecklingen av systemstödet för administration av studiemedel förskjuts till efter 2019. Detta som en följd av att myndigheten behöver prioritera utvecklingen av nytt systemstöd för studiestartstödet och eventuellt kommande reformer. För att säkra utvecklingen av systemstödet och för att ha möjlighet att utveckla nya tjänster för våra kunder behöver CSN ha samma anslagsnivåer även efter 2019.

4. Ekonomiska villkor

4.1 Översikt över verksamhetens finansiering, miljoner kronor

Anslag	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Utgiftsområde 15					
1:1 Studiehjälp	3 323,2	3 447,6	3 597,6	3 722,7	3 831,4
<i>Anslagspost 1</i>	3 260,8	3 376,7	3 523,3	3 647,3	3 754,9
<i>Anslagspost 2</i>	62,4	70,9	74,2	75,4	76,5
1:2 Studiemedel	12 883,3	13 325,1	13 412,6	13 730,6	14 567,3
<i>Anslagspost 1¹</i>	8 262,4	8 517,8	8 758,5	9 016,6	9 325,2
<i>Anslagspost 2</i>	1 514,1	1 606,5	1 723,2	1 818,3	1 881,0
<i>Delpost 2</i>	1 226,7	1 303,6	1 412,2	1 501,9	1 556,3
<i>Delpost 3</i>	126,0	128,3	130,0	132,3	135,7
<i>Delpost 5</i>	145,7	146,1	147,8	150,3	154,3
<i>Delpost 7</i>	15,7	28,4	33,2	33,8	34,7
<i>Anslagspost 3</i>	2 684,2	2 759,5	2 468,0	2 413,1	2 861,0
<i>Anslagspost 4</i>	422,6	441,3	462,9	482,6	500,1
1:3 Avsättning för kreditförluster	1 838,6	1 878,3	1 847,0	1 911,0	1 975,9
<i>Anslagspost 1</i>	568,9	602,3	545,8	576,0	594,0
<i>Anslagspost 2</i>	1 261,3	1 267,1	1 290,3	1 323,5	1 370,0
<i>Anslagspost 3</i>	8,4	8,9	11,0	11,5	12,0
1:4 Statens utgifter för studiemedelsräntor	583,7	356,7	137,1	162,4	438,9
<i>Anslagspost 1</i>	585,8	359,0	139,1	162,4	435,1
<i>Anslagspost 2</i>	-2,1	-2,3	-2,0	0,1	3,8
1:5 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och viss föräldrautbildning i teckenspråk	38,5	39,3	40,5	42,1	44,0
<i>Anslagspost 1</i>	37,9	39,3	40,5	42,1	44,0
1:7 Studiestartsstöd	-	448,0	909,0	930,0	960,0
1:8 Centrala studiestödsnämnden m.m.	794,0	829,7	823,0	836,8	852,1
<i>Anslagspost 1</i>	794,0	829,7	823,0	836,8	852,1
Summa	19 461,3	20 324,7	20 766,8	21 335,6	22 669,6

¹ Anslagsposten får även användas för utgifter för retroaktiva utbetalningar av vissa former av studiestöd som har upphört enligt regleringsbrev.

4.2 Redovisning av inkomster, miljoner kronor

Inkomstkälla	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
2340 Räntor på studielån	35,81	37,00	38,00	39,00	40,00
2341 Ränteinkomster på statens lån för universitetsstudier och garantilån för studerande	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2342 Ränteinkomster på återkrav m.m.	35,81	37,00	38,00	39,00	40,00
2562 Administrativa avgifter¹	1 341,66	674,00	663,00	646,00	648,00
4300 Återbetalning av studielån	578,86	545,06	493,05	452,04	419,03
4311 Återbetalning av statens lån för universitetsstudier och garanti-lån för studerande	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4312 Återbetalning av allmänna studielån	0,07	0,06	0,05	0,04	0,03
4313 Återbetalning av studiemedel, varav	578,79	545,00	493,00	452,00	419,00
– <i>studiemedelsavgifter</i>	378,41	328,00	265,00	213,00	170,00
– <i>konvertering nya lån</i>	3,03	3,00	3,00	2,00	2,00
– <i>återkrav av studiemedel</i>	0,82	0,70	0,70	0,60	0,60
– <i>återkrav av bidrag</i>	196,53	213,30	224,30	236,40	246,40
Totalsumma	1 956,33	1 256,06	1 194,05	1 137,04	1 107,03

¹ Från 2016 avräknas debiterade avgifter, minskade med avskrivningar och reservation för osäker fordran, mot inkomsttitel i stället för som tidigare då inbetalda avgifter avräknades mot anslaget. Det uppstod en övergångseffekt av denna förändring som innebär att den utestående fordran för debiterade avgifter avräknades mot inkomsttitel i mars 2016.

4.3 Verksamhetsinvesteringar, tusen kronor

	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Immateriella investeringar						
Datasystem, rättigheter m.m.	37 238	81 800	69 700	30 800	20 000	20 000
Materiella investeringar						
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	2 447	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	200	0	0	0	0	0
Summa verksamhetsinvesteringar	39 885	83 800	71 700	32 800	22 000	22 000
Finansiering						
Lån i Riksgälden	39 885	83 800	71 700	32 800	22 000	22 000
Summa finansiering	39 885	83 800	71 700	32 800	22 000	22 000

4.4 Särskild information om verksamhetsinvesteringar, tusen kronor

	Totalt	Ack utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
Verksamhetsinvesteringar per objekt							
Studiestartstödet	21 380	5 380	16 000	0	0	0	0
Verksamhetsdriven systemförnyelse – Studiemedel	90 790	44 986	11 469	22 763	11 572	0	0
Verksamhetsdriven systemförnyelse – Återbetalning	67 625	8 998	24 943	22 358	11 326	0	0
Verksamhetsdriven systemförnyelse – Studiehjälp	21 822	1 575	3 648	11 537	5 062	0	0
Verksamhetsdriven systemförnyelse – Migrering	89 787	10 933	26 170	28 660	21 724	2 300	0
Verksamhetsdriven systemförnyelse – Gemensamt	50 506	10 295	25 995	10 819	3 397	0	0
Verksamhetsdriven systemförnyelse – Övr & licenser	202 198	127 065	31 431	23 473	20 230	0	0
Verksamhetsdriven systemförnyelse - Totalt	522 728	203 852	123 655	119 610	73 311	2 300	0
Summa utgifter för investeringar	544 109	209 232	139 655	119 610	73 311	2 300	0
Finansiering							
Lån i Riksgälden	228 141	50 745	76 815	69 744	30 836	0	0
Varav investeringar i anläggningstillgångar							
Datasystem, rättigheter m.m.	228 141	50 745	76 815	69 744	30 836	0	0

CSN har, som nämnts i tidigare avsnitt, behov av att byta ut och effektivisera systemstödet för administration av studiestödet (STIS). Arbetet påbörjades 2012 och den totalt kostnaden för systemförnyelsen beräknas till 523 miljoner kronor. 208 miljoner kronor av dessa beräknas vara investeringar som finansieras med lån från Riksgälden. Under perioden utvecklar CSN även nytt systemstöd för studiestartstödet.

4.5 Låneram och ränteutgifter för verksamhetsinvesteringar, tusen kronor

	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat	2021 Beräknat
IB lån i Riksgälden	69 256	84 723	156 000	209 800	219 000	212 000
Investeringar	39 885	83 800	71 700	32 800	22 000	22 000
Amorteringar	24 418	12 523	17 900	23 600	29 000	30 800
UB lån i Riksgälden	84 723	156 000	209 800	219 000	212 000	203 300
Beslutad/föreslagen låneram	180 000	180 000	250 000	250 000	250 000	250 000
Beräknad ränteutgift	-359	-600	-700	300	2 300	4 500
Ränteantaganden, procent	-0,48%	-0,50%	-0,38%	0,14%	1,08%	2,19%

CSN:s investeringar lånefinansieras via lån i Riksgälden. Investeringarna består i huvudsak av utveckling av IT-system för handläggning och självservice som tas upp som immateriella anläggningstillgångar. CSN har påbörjat arbetet med systemförnyelse för administration av studiestödet och under 2014 lånades de första investeringarna upp hos Riksgälden. CSN:s låneram uppgår enligt regleringsbrevet för 2017 till 180 miljoner kronor. Låneramen kommer att behöva utökas från och med år 2018 och beräknas nå sin högsta nivå år 2019. Det totala behovet beräknas då uppgå till cirka 250 miljoner kronor.

4.6 Räntekontokredit, tusen kronor

	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
Maximalt utnyttjad kredit	0	0	0	0	0
Räntekontoram (enl. 21 § budgetlagen)	75 000	75 000	75 000	75 000	75 000
Räntenetto (intäktsränta anges med minus)	313	250	50	-350	-800

4.7 Övriga krediter i Riksgälden, tusen kronor

	2016 Utfall	2017 Prognos	2018 Beräknat	2019 Beräknat	2020 Beräknat
IB lån i Riksgälden ¹	204 618 790	210 514 985	216 151 869	221 577 035	227 314 199
Beräknad nyupplåning	18 320 058	18 659 784	18 853 166	19 223 664	19 936 324
Beräknad amortering	-12 484 722	-13 022 900	-13 428 000	-13 486 500	-13 273 000
UB lån i Riksgälden ²	210 514 985	216 151 869	221 577 035	227 314 199	233 977 523
Övrig kreditram ³	211 000 000	217 000 000	223 000 000	228 000 000	235 000 000
Kreditutnyttjande, genomsnitt (Övriga krediter)	207 566 888	213 333 427	218 864 452	224 445 617	230 645 861
Ränteantaganden, procent	0,86	0,48	0,13	0,28	0,75

¹ I de prognostiserade beloppen ingår kontot för studielån och kontot för återkravsskulden.

² För 2016 finns en justeringspost på 60 859 tkr.

³ Övrig kreditram för år 2016 och 2017 visar angiven kreditram enligt regleringsbrev. Övrig kreditram för år 2018 till och med 2020 visar CSN:s förslag på kreditram för studielån, vilket är den prognostiserade utgående balansen inklusive en marginal. Marginalen avser främst att täcka för att lånebehovet kan vara större i slutet av november/början av december än vid årsskiftet. Marginalen är beräknad för att täcka upplåningstoppen för studielån och återkrav samt även för servicekontot för räntor.